

Dobio sam ovakvo pismo: »Odgovoran si. Budi violentan, no ipak korektan.

Ne popuštaj kad voliš, ne smeji se kad kolješ,  
ne otvaraj se kad padaš, a ne budi obestan u rastu srca;  
ako te je strah, daj se lisici da te jede, kad si razdragan uzdaj se.«

Naredio sam: »U pogledu bēga ostani zatvorena slika toka rukū,  
mornari pak, mrtvi na mrtvoj lađi odmah na Mrtvi otok,  
gde nas u belom gradu rođenja čeka u krvi krunisan mrtvi bog!«

Pobuna na mojim lađama je ugušena, čelik slavi pobedu  
i pobedu slavi smrt, hraniteljka jutra.

## GLAD

Ivi Svetini

Iza svakog od nas je hiljadu godina oštre lepote!  
pred svakim vetar! tkanje metala!  
Biči! kćeri pobjeglih kupola u teškim dnevnim grudima,

jedra kao posebno stanje svesti kome je suđena smrt:  
jedra kojima su najlepši mladići dali suze srca,  
zatvorili za njih svoje vatrene snove i napone u bezdanje spanje,  
gde ćemo, pesnici, do srži, i nas dvojica naći svoj put;

Iako je biti vandal ako si pesnik, dete i vojnik,  
stoga je na svetu najlakše plivati na konjima u ševinom cveću.

## VELIKI DOLAZAK SVODOVA

Kako je teklo vreme štaviocima vremena? kako su ih bolele zastave?  
Kako su upoznavali patente Faustovih usta i njihovih kalendara?  
Kako — zar u bojama? U vaskrsenju vaspitanja? šuma?

Ne — ako bi ko naime hteo, i to ne bi bio slučaj,  
oružjem laži pobeđivati oči ljudi lepe duše i čiste čudi,  
imamo muziku ludih na brdu, koja je pobeđnica svih  
i koja ne dā svoju decu kad ih bije Dalijev email.

Zato teče vino dobrotvorima vina i njihovim usrdnim mehaničarima.

## VRAT VIDA

Ko rizikuje blato? Langus. Ko ujutro umire? Sangvinici.  
Ko je starac? Mesečina. Ko je izumeo lekare? Lisice.  
Ko je imao u čelu med? Ne zna se. Ko je imao sanke? Zvezda Danica.

Ko ti je ispio srce? Jogi i njihove negovateljice. Ko vino? Januar.  
Ko ti je doneo iskušenje? Niko. A mač? Gladovanje.  
Ko te je isekao? Voda. Ko te je čekao? Mir. Dao? On.

Ko on? On: naime onaj koji se otkine u kamen, u utrobu prenočišta,  
i namerno se puši, i namerno se naginje u manevre avangarde.

No zar on ume, koji postaje i akademija, da splete naše pucanje u antiku?

Gnev je imao reč: za dečakovim nogama su ostali bosu tragovi.

## OTKIDANJE

Gle vraćam se u svoja učutala skladišta,  
premeravam reči i merim hrabrost,  
duvan me u vreloj misli sustiže i ja prestižem padove časova.

Znam šta hoće od mene bronza i šta dugujem žitu,  
šta očekuje od mene Lihtenštajn —  
no samo tvrdim da u čeliku za nesaznane ideje ćutanja nikad nema stanicā.

Glas se prekinuo i zaplovio nad ljubaznim vrtom preda mnom,  
prisluškujući — zato je nemo — stiže belo veče,  
žuborenje nevinosti ruši i zida, zida i ruši ceste minulih godina.

Svet je uređen, slika mu je glatka i čista.

Preveo sa slovenačkog  
Petar Vujičić

## slobodan zubanović

# decembar

motiv za mucanje:

Kad biće tog n. skiciramo po sećanju, može ipak da se kaže da sa svojim crtežom podrazumevam njega. Ali za koji bi proces od onih što su se zbivali, dok sam to crtao (ili pre i posle toga), mogao da kažem da je bilo podrazumevanje osobe n. Naravno, reklo bi se: kad je njega podrazumevao na njega je smerao. Ali kako neko postupa kad nečije tuđe lice priziva u sećanje? Hoću da kažem, kako NJEGA priziva u sećanje? Kako ga poziva?

(L. V.)

) Kada se kroz prozor vidi zid — kako gledati dalje, u dan?  
») E, sad iz »Pestalocija«, direktan radio-prenos. S se pojavljuje prva, duga kao noć, blesak — pljesak je jedna jedina kost. Iznad svih poznatih crnina njeno lice je mesec bleđ, leptir u horu. Bože, lepa je! Zašume glasovi i obraz polako dobija rumenilo kao kad se držimo za ruku. Njena majka je ispred (zelena beretka) i kod svakog poluokreta prepoznajem taj lako uočljiv S-profil, mekan, kod osmeha niz finih žilica-bora stiska očno dostojanstvo. A u Pauzi (Vivaldi je odavno otišao da popije čašu piva), naglo, S je tu; ne, nije se promenila ali ima oko oka nešto, svetlije, teško-ko-kilogram leda: Zašto me gledaš — pita i, okolina sva začuti kao da je neko, naglo, sa gramofona skinuo ploču. Šta reći? Da je nekud ponese, a. Nisam lud, primećujem zrele familijarne poglede, pokrete, predmet smo ispitivanja. Koliko je sve gotovo kad koncerti postoje još: svežu smo ranu posuli jodom sa zvučnim podom. Niko više nije isti. Muzičari, vaša odeća je tama. Želim je više nego bilo kakvu slobodu, više od vazduha. Odjek — šta ona oseća? »u mozgu kišica šumi da oglušiti misli«... kada je završio sliku i ispisao poslednje slovo od FIDELITAS, ono zmijasto i nakindureno S, sinjor Bambeli ostavi kičicu i paletu, obrisa krpom ruke i priđe ucveljenoj sinjori Ceciliji, poljubi je i poče joj otkopčavati bogatu ukrašenu brokatnu haljinu. Oh!

») Stariji sam za novo jutro. Za r. poklon, miris borovine. Za pravog muškarca kozmetika Viktor! Korača tridesetogodišnjak skoro prazan. Poklon za čitav život šta je to? Odozgo se spuštaju bele tačke i ovu rečenicu pritiskaju; ljubavnici kao zveri ostavljaju trag u snegu. To je lebdeće delo: njihanje bluzica, na slici, spuštenih, providnih, belih. Idem: razgovor je ispred mene. Zato sam zamislio toplu, голу takode, sliku. Ipak, ručak je porodičan — dve sestre su okvir. Ja dodirujem taj ram. Usputna stanica, sssssssss, Vara dar, : Vardar. U snegu krvav vrabac leži. Malo kasnije na stazi sustižem dečaka, lovca. Opet ih traži. A kapi su male tačke, crvene, kao potpis borca. Most. Moram joj se javiti što pre. Istine ne važe čini mi se, dan ne važi kao da ludim — sve se okreće, sve i, ta niska misao: zar će pomoći to, ako ne važi staro pravilo njenog obraza, toplog.

») Radnička klasa ide u raj. To je onaj deo poruba, do kolena, koji je pokretna zavesa i dalje — cela lepeza, dodatak disanju, nameštanje u dobar položaj, opruga zbog koje se noge postavljaju ukoso — napred. Ura! Vraćanje u kasne sate kroz grad: mostovi uvek prate ljude kao i vetrovi (da zovem, da zovem), neprestano bruji. Tražite li svetla, na, evo, na! Nikad se, ništa, pre vremena ne može odjužiti. Potrebna je prethodna realnost. Da li je vreme za to? Kuca ovo, unutra, jako! Okrenimo još jedan put: od početka sasvim polako. Sad je zauzeto i, nije li to opomena; ruka kao da sama hoće pomoći govoru: još spava (glas). Nezamisliv prizor, glava na telefonskom sanduku, jastuku: zovite je kasnije! Pišu se ovlašćenja umesto pesama! I: gori razgovor, pauze su duge kao kiše, drhtavo duge, i ne mogu, i ne mogu kažem, ne mogu S, isuviše je teško. Ne! (Ne!) Meni nije svejedno, nije, i opet: ako se sretne (ne!) Šta? Već posle (ne) ovog (ne) ne mogu ništa (ne) da radim (ne) — čitav grad mi sedi u glavi i tuče. Bim, bam, bim, bam, bim, bim. Pretvaramo li se mi to u mašinu ili se ona (ne) u nas oblači?

!) Uvek je tok, zapamti, piše mati. I dva dobra nisu nikad zajedno. (Koliko si napisao! 3-eg sam imala 22 godine a kao da



mi je još ubedljivo, uvek, 18, onih 18 kad smo se upoznali. Vidiš znamo se više od četiri godine. Da li to tebi izgleda mnogo... čitala sam pesme nekoliko puta. Mislim da sam neke uspela da shvatim, ali većinu... nadam se da ću jednog dana uspeti'... O, moj Kosaču Kostiju — Jesi li video kako tone more? Pa, mi smo samo gorčinu naučili. Na primer, stavim ruku na sto, oslušujem razgovor sa susednog stola. A stavi je na srce! Zar je toliko vremena prošlo? A, a, bilo je to vreme sreće, zar. Zar nismo pisali, Vuk-aj-lo-hajlo moj, naš

### §) ZAJEDNIČKI PROMAŠAJ

Kaže KRENITE Cenjeni  
Jedino Dobro na ovom mestu  
je Taj promašaj kretanja

niz sliku, bistru;  
voda u čaši i čas pisanja!

Upadamo u pogrešno shvatanje  
tonova Bojimo se ishoda —

hladnoće su prošle ili dolaze?  
Polako, sasvim vidimo, vri po  
grešan stav O:

: ILI

kažemo, samo da razdvojimo  
oponašanje onoga  
što Ti zoveš čista slika  
voda u čaši čas pisanja  
Dajte nešto o ishodu tog pokušaja

kao položenoj kapi, na stolu:  
tu su glave izvrnutog lika!  
Spolja su nebeske straže

I ostale nedeljne situacije  
Sigurni u uspeh bekstva zadržavamo se  
na ovom razlivanju boje samo

kašalj iz aparata, sneg Ararata  
sa kojeg nas cele snose  
niz one ulaze koje zaboravljamo:

Moj plan je leći na leđa mirno  
Tuđe nežno pomeranje učiniće svoje  
Zaista uvek je tako bivalo

mada san ostaje isti kao dete  
što kaže: Misliš Unapred!

Prekidamo

hoće li se ipak  
začuti završni pljesak

Očekujemo ga sa velikom izvesnošću  
u najgorem slučaju vozom

Sigurno je da, mirni, noću  
posmatramo reči što su izvan;

Jedini je izlaz pokret ka  
njegovom licu koje je apolitično  
ali zaista lepo

koje ne umemo sami izreći kad  
ušavši u trpezariju udahnemo ep:

Najveću reč za sadržaj;  
Jedna ljubav odiše osrednošću:  
kraj je ravnodušan. Napredujemo

na svim frontovima. Pretvara se-ću  
u baklju sa kojom sijamo i sami —

Jedni nude razgovor o muzici:  
Da li ti zaista možeš da spaseš pokušaj pesme?  
Otkud inicijali u nama, u svemu, ko goblen?  
Kao prisutan lek — u kakvom si se krugu kretao

kakve si žene sretao —  
humor — osećajnost — posao — sve je  
strano, zar ne? Prave stvari to su  
jutarnja streljanja i umor toplog čaršava.

Više ne možemo da nudimo  
Ali jedan pokušaj ljubavi obezvređiti stihom  
Odustajemo sa sigurnošću pa ipak

ulazimo takvi u grad i gledamo —  
cveće na balkonu! Jedna gospođa  
zaliva nas sve. Toplote kiše!

Pusti idemo  
i Sad:

gde su prijateljstva i onaj san  
što ko dan ustupa mesto mističnom putu  
i već  
je — da

Ne nabrajamo (Turska Engleska)  
To već svi znaju  
Odakle nama odluke o tome  
Moguće — dobri drugovi i pokušaj  
da kriju  
biografije koje nisu potrebne nikom

mi smo likom utisnuti u sebe,  
pred tim klečimo

odbijajući dalje pokušaje uperene  
protiv doživljaja koji se  
Igra isključivo sam  
Ozbiljno pretimo napuštanjem  
pokušaja — kao — Ilj i Petrov Mi VDSZ!

Možda bi trebalo sonete opet,  
putovanja su nemoguća — povratak isto.  
Sami smo i sve je čisto kao sukno  
tek isprano. A gde je s vest?

Ako su u pitanju kongresi  
patnji i veliki naslovi  
(ponavljamo)

Mi se vraćamo na inicijale  
i zaista završavamo

verovali ili ne: svetski klovn  
skida masku a smeje se čitav svet.

/) Vidiš, ja se bojim. Bojala sam se reči, promena, daljina i verovatno ni korak nisam napravila. Tek sada sam neke stvari shvatila. Pisać ćeš zar ne (zašto često ne iskazujemo sasvim čistu svest, zašto sebi smetamo) Dan je nasuprot svih pisanja dug ali brzo prolazan, pupoljak godine. I sve vreme za istim stolicama, za onim istim stolom! Al potištenost je tu, nesumnjivo. Ono što ne mogu zaboraviti to je čas pisanja! Ja nikada neću dozvoliti da ostarim.

;) Možda je sva naša nesreća — književnost. Pisać sutra kako je bilo, a bilo je ovako: Ona sa drugim u izlogu! Ispred mene voda i blato i otac moj sa desne strane; u ruci poklonjene knjige; u ruci razgovor uz vino i cigarete; u ruci oproštaj pred liftom, nj. glava u vratima, seda; volim jel; Zar zato plačem i to slano zar odnosi tamnu sliku u svom okviru; Zašto? Naslonjena na tuđi vrat; zar neću da je grlim? Zašto? Zar sedi otac pored mene da ne zna tvoj lik i da neprimetno prav samo prođe? I da mu samo pokazujem sliku, kako neizbežno blaga (to; to je ona) izgledaš kao kameni grob. Pa, izgoreće sve! Istrpi se i ne-vredno. Kada si pitoma u zverskom zagrljaju; između dva daha; zar sam toliko sam i slab; Kako sam nemo prošao kroz taj pogled: kroz miris majčine torte. Good b. my love, peva se. A pre: poljupci, sastanak u dva (2); u pet (svet); avionske reči. A posle: ponovni susreti, kapije u noći kao rezbarije sv. Spasa; (stvarno, mi se spasavamo tako — to je vrhunski osećaj i jedini jednak pesmi); miris kaputa i dodir kose i kože; ponovo iz samog početka usmina. Bojiš li se? Ili je to strah — da je lice samo neizbežno a ne slika, ne glas...

+ ) Upravo otkrivam, u pismu, mesto gde je usled greške u kucanju reč svijet dobila umetnuto S i može se čitati kao svijest, svijes/s/t. Dodatak je — biti prisutan — pesma je druga zbilja. Oduviše smo razumljivi, jasni. Ali: nema li ta razumljivost, ta »jasnost« svoju drugu nerazumljivost ili — razumljivost. A nije li pesnik zbilja svet? »postoji toliko toga oko nas da bismo okoliš trebalo da budemo sami — pa da ga uzmognemo mijenjati: ali to ćemo učiniti zasigurno, jednom. Pusti zemlju ta je balava — kovačko, zvonko. Snežni smeh, meh. Grad se zamrzao i uselio svakom u deo između vrata i zimske košulje. Ko okovratnik. Postoje dva osnovna pravca i dve-tri vene — ulice kojim stalno hodaš misleći: ne bi li sreo iskušenje ravno zatvorenoj knjizi. Sve se razvuklo: mada vidiš svu besmisao odugovlačenja namera, nešto ti ne dozvoljava da neprestano misliš kako je sve završeno i kako je moguće vratiti se na staro ne, već produžiti isto.

) To misliš čitavog dana; istog dana. Imaću 52 kada bude bila 2000, ako sve ima svoj vozni red. Neka bije, neka bije. Sve se može, uvek, svesti na fizičke osobine i lako izazvati gadost. Poljubite nekog u prolazu ljubavnim poljupcem! Gadost prema sebi! Novi likovi traže se bez samilosti, jer, svi smo u buketu novogodišnjem. I tu su prisutni prošli događaji, skupljeni u antologiju svezu, bez korica: novo grupisanje nije samo pisanje o ljudima koji misle isto kao ja, ili mi. Gle: rat na Bliskom Istoku, arapski embargo na naftu i energetska kriza, afera Votergejt i posledice, sastanak Nikson-Brežnjev, događaji u Čileu, povlačenje SAD iz Vijetnama, privredna kretanja, povratak na vlast Huana Perona, odnosi SAD—Evropa, uz to nam donose stalno prisutan magnetofon, kao da sve ne možemo zapamtiti, buka se pojačava, vino i, pevamo, pevamo, :, », %, &, !, §, /, ;, +, ,,